

1999/2
1999

საქართველოს

მადრი

გაზეთი
მადრი

ნომერშია:

საქართველოს პირველი ქალბატონი იუზილარია...

2-3 გვ.

განათლება: რეფორმის ზიგ-ზაგები

6 გვ.

ბულიან კაცს უფლის რომ მისცა...

ი. ჟორდანიას სახელობის ინსტიტუტის ექიმები გვაფრთხილებენ.
9-10 გვ.

საყმაწვილო გვერდი: კორნეი ჩუკოვსკის პოემა
12 გვ.

მამები და ქალიშვილები: ნანა ლამბაშიძე მამის შესახებ

18 გვ.

აფხაზეთი. ცოდვის კალო. ნამღვილი ამბავი

20 გვ.

მსოფა, კულინარია, რჩევები

ბისაროდენ

რუმბრია მზადდება პროტორესტივტი გიორგი ბაგრაქილის
ლოცვა-კურთხევით

შურნალი ბაგრაქიანი
ი. შურნალიანი სახელმწიფო
ალამიანის რეპორტაჟი-
ის სახეობის რეპორტაჟი-
ითი ინსტიტუტისა და
პროგრამის „რეპორტაჟი-
ტელევიზიის განვითარება
საქართველოში“ ნაწილი-
ბრძოლა დახმარებით.

საქართველოს რესპუბლიკის
შურნალი ქალბისა და
ოჯახისთვის

მთავარი რედაქტორი
ნარგიზა მგებელი

სარედაქციო კოლეგია:

- ნანული შუბარდიაძე
 - მარია ბარათაშვილი
 - ნაზი თარგამაძე
 - ლია კაკაბაძე
 - ნანა როგოლაძე
 - ცინია ტყეშელაშვილი
- (შეატყველო რედაქტორი)
- ირაკლი ზვინაძე
 - ნინო ჯანაშიანი

ტექნიკური ნაწილი ბუკია

ბარათების აბონატი ბაგრაქიანი
საბარათო პრეზენტის ბა-
ტონი დაუთმავს შუბარდიაძე და
ქალბატონი ნანული ბარათი-
შვილი-შუბარდიაძე

დაფუძნებელი - შურნალი საქარ-
თის ქალის რედაქციის და
შურნალი-ბარათების ბაგრაქიანი
ლოცვა-საქართველო

შურნალი ბაგრაქიანი 1923 წლიდან

საბარათო შურნალი-
ბარათების რედაქციის
საქართველო
მ. კოსტავას ქ. № 14.

რედაქციის სახელი შურნალიანი
ბარათების რედაქციის
ბარათი

„Sakartvelos Kალი“
a Magazine for Woman of the
Republic of Georgia
Georgian Woman

ასეთი სახელწოდებით იწყებს ცხოვრებას ჩვენი შურნალის ეს ახალი
რუმბრია.

„ვიხაროდენ“... ამ სიტყვით იწყა მთავარანგელოზმა გაბრიელმა
ქალწულ მარიამისათვის უდიდესი სიხარულის მიხარება; ამ სიტყვით
დანიყო ხარების საიდუმლოს განცხადება.

ხარების საიდუმლო კი შურნალისმეტყველია:
ქალწული მარიამი ხდება ღვთისმშობელი; ცხადდება მისი სიწმინდე,
„ზევარდმო სიბრძნე“; მისი სიმშვიდე და თავდაპოლობა ეფინება სო-
ფელს; მისი მღუმარება ღვთაებრივი საიდუმლოების სიღრმეს ვეაზი-
რებს ჩვენ; ახალი ცხოვრება ენიჭება კაცთა მოდებანი; სიტყვა ღვთისა
ხორციელება ქვეყანაზე და სული წმიდა განამზადებს ქალწულის ნი-
აღს.

ხარება ჩვენი ხსნის დასაწყისი...

რუმად ჩამოფრინდა მსუბუქ
ფრთებიანი ზეციურად თეთრი
მთავარანგელოსი. თეთრი შრო-
მანები ეყურა ხელთ. უფიფრისა
მარგალიტებით მოედინებოდნენ მის
ბაგვთავან მთელი ქვეყნიერებისათვის
ახალი, აქამდე არავითარი სიტყვით:
„გვიხაროდენ, მიმადლებული! უფა-
ლი შენ თანა“.

ამ სიტყვებით მოხდა ზეცის შერი-
გება მიწასთან. სამოთხისეული სიხა-
რული დაუბრუნდნენ ადამიანებს...

ყოველადუბინო ქალწული წმინდა
წერილს კითხულობდა... წინასწარ-
მეტყველო ისაიას სიტყვებმა ჩააფიქრა:
„აჰა, ქალწული მიუდგებს და შევს ქე,
და უწოდანი სახელი მისი ემშინეული,
რომელ არს თარგმანებით: „ჩვენთან
არს ღმერთი“.

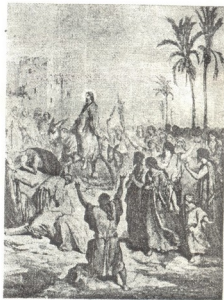
თავისთვის გაიფიქრა, იმ ქალწუ-
ლის თოხალეთის ღორს რომ გამზა-
დოს ღმერთმა, ბედნიერი ვინცმოდო.

განღმერთბილი გონება ქალწუ-
ლისა ამ წინასწარმეტყველებამო ჩადე-
ბულ საიდუმლოს მიეცა...

სწორედ ამ ფიქრებმა და ლოცვებ-
ში დამდგარიყო ხარების საიდუმლოს
აღსრულების ფაში.

ანგელოზის გამოცხადებას არ და-
უფრთხია ყოველადწმინდა ქალწული.
იგი ხომ წმინდათაწმინდამო ანგელოსთა
გარემოცვამო იწყობოდა... სიტყვებ-
მა კი შეატრეს და დააფიქრეს. კარგა
ხანს მღუმარებდა.

ანგელოზი კი ამშვიდებდა: „ნუ გე-
წმინდ, მარიამ, რამეთუ ჰყოვე მადლი-
წმინდ ღმერთისა. და აჰა, ესერა შენ
მუცლადილი და შევე ქე, და უწოდა სა-
ხელი მისი იესუ. ესე იყოს დიდ და ძე
მადლის ეწოდოს, და მოსცეს მას
უფალმან ღმერთმან საყდრე დაბითის-
ი, მამისა თვისისაი. და მეუფებდეს
სახლსა ზედა იაკობისა საუკუნოდ, და

● იესო ქრისტე იერუსალიმში

სუფიფისა მისისაი არა იყოს დასას-
რულე

„ვითარ-მე იყოს ესე ჩემდა, რამე-
თუ მე მამაკაცი არა ვიცი?“ - კითხუ-
ლობს მარიამი, რომელიც ქედს იხრის
ღვთაებრივი დანიშნულების წინაშე,
მაგრამ არ სურს მინიერ ქორწინებას
ეზიაროს, რომლის გარეშეც ახალი სი-
ცოცხლის დაბადება ვერ წარმოუდგე-
ნია. მხოლოდ ღმერთის სიყვარული ა-
გერებს ამ გულს და ყველაფერი
ღმერთს უნდა შეწიროს, რამეთუ იგი
მხოლოდ, რომლისადმიც ილტვის მისი
სული...

„სული წმიდაი მოვიდეს შენ ზედა
და ძალი მალღისაი გფარვიდეს შენ;
ამისთვისცა შობილსა მას წმიდა ეწო-
დოს და ძე მადლისა“, - მიუგო ანგე-
ლოსმა.

ისმენდა ამ სიტყვებს მარიამი და
სხივედ ღვთაებრივი მადლისა იღრე-
ბოდა მასზე, სული წმიდა გადმოდიო-
და რჩეულ ქალწულზე, უზენაესი ძა-
ლა ეფინებოდა მას...

თავდაბრილი, გაბრწყინებული და განათლებული იდეა მაღარმოსილი ქალწული, რომელშიაც ისახებოდა ძე მალელისა.

აჰ, მხეველი უფლისა. ეყავნ მე სიტყვისადგარ შენისა...
 ასე აღესრულა ხარების საიდუმლო.

ამრიგად, ჩვენ აგისენით, თუ როგორ შევრჩევით სახელი ჩვენს გრიბრიკას. ახლა ისიცა უქვითა, რა მიზანს ისახავს იგი.

მიუხედავად არაერთი დღითევამორჩეული სასულიერო პირის მოღვაწეობის ქართველი ერის სულიერი განაღლების ასპარეზს, მიუხედავად შორავალი მოძღვრისა, თუ საზოგადო მოღვაწის შეგონებისა და დარბაზებისა, საზოგადოებრივი ცხოვრება ჩვენი ერისა, ისევე როგორც სხვა ერებისა, საპირისპირო მიმართულებით წავიდა. დღეს გაცილებით ვინაზა წრე მორწმუნე ერისა, ვიდრე ვასულ საუკუნეში არ უფრო მორწმუნე წარსულში იყო. მაგრამ ეს მოვლენები, დღითისგან განდგამა, ვერ შეუხება ღვთის განგებულებებს, მისი სიბრძნის, ნყალბისა, სამართალისა და სიყვარულის.

ვინც კვიებს სიბრძნეს ღვთის გარეშე, სიცოფეს მიაღწევს; ვინც ცდილობს განავლეს ქვეყანა ღვთის გარეშე, თავისი ხელით ამოთხრობს ორმოცი ზავარდები; ვინც წყალობა ვაცემს ღვთის გარეშე, ახვარებას შეიძენს; ვინც აბტიკიცებს საპირისპირო ღვთის გარეშე, აბყულებს ხალხს; ვისაც სიყვარული უნდა ღვთის გარეშე, ეგონიზით დაიფრულება...

ამიტომაც არ გვესრის დარჩეს ჩვენი ფრხნისა და მისი მკითხველები ეკლესიის მართალი სიტყვის გარეშე, თუმცა იმთავითვე ვითვალისწინებთ, რომ მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებით (ტელევიზიით, რადიოთი, გაზეთით, ჟურნალით...) შეიძლება გადავიცეს მხოლოდ გარკვეული ცოდნა და განწყობა, საზოგადოებრივ ცნობიერებას შეიძლება მიეცეს შესაბამისი მიმართულება, მაგრამ გზა ტპარისაკენ თითოეულმა ადამიანმა თვითონ უნდა გაიაროს.

სულიერი გზა პიროვნული თვითშეგნებისა და ქმედებების შედეგია და იგი მოითხოვს განმარტოებას საკუთარ თავთან, უფალთან, მოძღვართან, მოყვასთან. ინფორმაციის საშუალებებით შეიძლება მოამზადო ნიდავად სულიერი ზრდასათვის, მაგრამ თვით სულიერი ზრდა შინაგანი პროცესია.

ჩვენი პირველი გამოშვებისათვის, ვფიქრობთ ფურხლად „საკრიოვლის ქალის“ მკითხველთათვის საინტერესო თემა შევარჩიეთ - ეკლესიის მუხუდებთან ქალის იღრების შესახებ (წინადა ეპისკოპოს გაბრიელის ქადაგებულების კომპილ.)

ქალის შინაგანი ღირსების მნიშვნელობაზე წინადა ეპისკოპოსი გაბრი-

ელი ბრძანებს: „განათლება და კეთილესობა საზოგადოებას არა წარმოადგენს, უკეთეს ქალსი არ არიან განათლებულნი და წინამძღოლი ყოველსა კეთილსა შინა ზნეობითსა. ყოველ კეთილგანონიერს და ღვთისმოყვარე ქალს განათლებულს და მოაქციეს ყოველთა გარეშის მისსა“.

მე-19 საუკუნის შუა წლებში საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მომდარევი ცვლილებები განსაკუთრებით ქალებში იყო შემაშრეველი. ამასთან დაკავშირებით წინადა ეპისკოპოსი გაბრიელი ამბობდა: „იცვლება სახე ცხოვრებისა საზოგადოებასა შინა და უმეტესად იცვლება აღზრდა და მდგომარეობა და ყოფიადცევა ქალებისა... უნდა და ახლავ, კიდევ უმეტეს ნაწილად აღზრდა ქალისა იყო მინარე. ქალი იზრდებოდა შინ და დამის მხედველობის ქვეშ; ქალს მისცემდნენ ბელში საღმრთო წერილს, ახნავლიდნენ დავითის და ფაშის, საეკლესიო გალობას, წერას; მოაქვდნენ ოჯახის მოვლას, ახვარებდნენ მინარეს ხელფინებას; ცხოვრება ქალისა იყო განუყოფელი მინარესა“.

ამ ქადაგებებში წმ. გაბრიელი იხიბუდა: „ნეტავი ღმერთმა იწებოს და ქალთა ჩვეთა არაოდეს არ დაჰკარგოს ზოგერთნი ფრიალ საქებნი და საყვარელნი თვისებანი, რომელნი შეამკობენ ძველებურად ცხოვრებათა ქალთა, არამედ შეაერთონ იგინი აზოლისა განათლებისა და სწავლისა თანა. მათნი მხოლოდ იქმნებთან იგინი ძვირფას ქრისტიანობისა და საზოგადოებისათვის“.

საქები და საყვარელი თვისებების საუფრუდეს ეპისკოპოსი გაბრიელი ხედავს იმაში, რომ „ქალი ცხოვრობს უმეტესად გრძნობითა და გულითა. ქალი მაშინ არის ბედნიერი, როდესაც სხვას აბედნიერებს“, ხოლო თავად ეს თვისებები, მისი აზრით შედეგია: „თირქულად დასკირველი სიყვარული და ეროვნულება ცოლისა ქმრისადმი... როგორც არ უნდა ყოფილიყო ქმარი, ღირსი არუ უღირსი, მაინც უფერად იგი ცოლს. მეორედ, საკვირველი იყო და გამოუთქმელი სიყვარული შეიღო... ვის არ ახსოვს მანუგეშებული და განმავსოხველებელი სიყვარული დედისა მისისა?.. მესამე თვისება და ღირსება იყო სიმდაბლე და სიმუხედე... ამას უნდა დაუმატო მათი დაცუბრომელი შრომა, დაუმინებელი ზრუნვა და გულ-მტკივნეულობა ოჯახისათვის. ნაადვილო ქრისტიანობრივი შინაური ყოფიქცევა, - აპა ღირსება ძველებურად განსაჯალულია ქალთა“.

სხვა ქადაგებებში წინადა მღვდელმთავარი ასევე დარიგებას აძლევს მრევლს: „უკეთეს ქალი დაუცხრომლად არის შრომასა და სახლის მართვასა შინა, მათ იგი ცხადად გვიმტკიცებს, რომ მის აქვს თავის უარისყოფა, ვინა-ითვან იგი არა თავისა თვისისათვის ეძიებს სარგებლობას, არამედ მისთა

მასობლებითა; მეორედ, ქალი შრომისმოყვარე არის პატიოსანი ზნეობითა და ყოფიქცევითა, ვინაითვან ესრეთ გართულსა შრომისა და მოღვაწეობასა შინა არა აქვს თავისუფალი დრო, რომ დაკარგოს იგი უქმად ქორსა და ბორჩისტყვეობასა შინა, განცხრომითა და სხვათა შეუსაბამოთა საქმეთა შინა. მესამედ, იგი აძლევს სასარგებლოს მამაკლისა შვილთა თვისთა და გარეშის მყოფთა მისთა“.

და ბოლოს წინადა გაბრიელი ემსიკოპოსის კიდევ ერთ შეკონებას:

„მხოლოდ ვინორებით და მხნეობით შეუმკულსა ქალსა შეუძლიან აღასრულეს ქვეყანასა თავისი მახლი მნიშვნელობა. ვკონებ, რომ მახლილი და ღრმა ვინორებუა, აგრეთვე მხნეობა და სულიერი ხასიათის სიმტკიცე ქალისათვის უმეტესად არის საჭირო, ვიდრე მამაკაცისათვის... საჭირო არის, რომ მას ჰქონდეს სულიერი სიმტკიცე, ხასიათის სიმტკიცე. წინააღმდეგ შემთხვევაში, თუ ქალი ქალბუნად დაწრნა მამაკაცისათვის, ხასიათიც სუსტად და უღირსი აქვს, მაშინ იგი პირდაპირ შეიქმნება მამაკაცის სათამაშო... ქრისტიანობა არ მოითქმნის მას. ქრისტიანობა მოითხოვს, რომ ქალი იყოს თვით მდგომარი, ესე იგი კიდევინ გონიერება და მხნეობა უნდა ჰქონდეს, რომ იქცეოდეს თავის ჭკუითა და ნებოთა... ქრისტიანობა არ მოითმენს, რომ ქალს ჰქონდეს მონებრივი დამოკლებულება მამაკაცთან, თუ ვინც მუხუდებლანთ, თუ ვინც მამასთან. გაუნათლებულეთა და უსწავლითა ქვეყანათა შინა ქალი არის შონა, სათამაშო მამაკაცისა და ენსახურება მხოლოდ პირსუტყულთა მამაკაცის ნებოთა. არა ესრედ არის განათლებულითა, ქრისტიანულთა საზოგადოებათა შინა. აქ ქალს აქვს ღირსი პატივი და მნიშვნელობა“.

წინადა გაბრიელის ყოველ ხარს, ამ წერილში რომ მოვიყვანეთ, მის ყოველ სიტყვას ქრისტიანთის უმაღლესნი მუშნი არისტესტავის თავდადებულ მოღვაწეობას თვით ყოვლადმწიდა ღვთისმშობლისა, მერნესალბებულ დედათა, ქალწულმონაბეთა, ღირსთა დედათა, ქართველთა განმანათლებლისა მოციქულთასწორისა ნინოსა, ნამეძულთა დედოფალთა მუშანიკისა და ბეთევანისა, შვილის თამარისა... იგი მიუკერძოებლად და ზუსტად გამოხატავს ეკლესიის მუხუდებლებს, ყვარნობა რა საღმრთო წერილს, წინადა მამათა შრომებსა და ეკლესიის ისტორიას.

„ნეტავი ღმერთმა იწებოს და ქალთა ჩვეთა“ შეესმინთ შეკონებანი წინადას მღვდელმთავრისა გაბრიელისა საიდგებულად ღვთისა და საცხოვნებლად ერისა. ამინ.

შუქურპარსკვლავის დარად

ჩვენს ძვირფას დოღოს, ყველა ქართველისათვის უსაცვარლეს ქალბატონს – დღოდ ჭიჭინაძეს, საიუბილეო თარიღი აქვს. თვითონ არასოდეს დაუმალავს და არც ახლა მალავს ასაკს. ან რა აქვს დასამალი? მის ღვთაებრივ მშვენიერებას ახასიათებთაღ თითქოს შარავანდედი ემატება. რისგან არის ეს?

მე მგონია იმ უკიდევანო სიკეთისაგან, რაც ღმერთმა მზესავით უხიზო სილამაზესთან ერთად დაანათლა. სიკეთე ხომ თავისთავად მშვენიერებაა და მშვენიერება – სიკეთე!

არ მინდა ბანალური ვიყო და დღოდ ჭიჭინაძის სილამაზეზე ვილაპარაკო, რადგან რაც უნდა ვთქვა, რა შესამკობი ეპითეტუც ვინდა მივტყვი, ამაო შრომა იქნება – ერთი რომ, უკვე თითქმის ყველაფერი ნათქვამია და მეორეც, ორიგინალთან მიმართებაში ყველა მათგანი ფერმკრთალდება. შექპირის სონეტისა არ იყოს, იგი მხოლოდ თავის თავს ჰგავს.

და, მიუხედავად ამისა, მაინც მინდა გავახსენოთ ის განცდა, რომელიც „დავით გურამიშვილის“ ეკრანზე გამოსვლისას დაგეტულათ, ოპერატორმა ქეთევანის უძირო შავ თვალებში რომ ჩაგახედათ.

ხომ იგრძენით სიამაყე, თქვენს ძარღვებშიც ქართული სისხლი რომ მიმოედინა, ასე ამაყი და სპეტაკი, უმანკო და მშვენიერი!

რუსეთის მეფის კარზე მიღებული, თეთრი პარიკის ქვეშ ნაღვერდალივით დღიოდა ორი უძირო სევდით სავსე შავი თვალი, უღღოდ პოეტის პირველსა და იქნებ უკანასკნელ სიყვარულს რომ იტყვდა.

: „...და არ მშორდება ღვთისმშობლის მხერგა

სავეც ქართული პატოსნებით.“
კი, მსახიობი თამაშობს, მაგრამ თუ შიგნიდანაც არ ასხივებს, თუ საკუთარ სულში ადექვატურ გრძნობას ვერ მოჩხრევს, ასეთ „მხერგს“ ვერ ითამაშებ. თვალები ხომ სულის სარკეა!

შეგპრიდით, დღოდ ჭიჭინაძის სილამაზეზე არაფერს ვიტყვი-მითქი, მაგრამ მაინც გამეძევა კალამი და უნდა მაპატიოთ.

აბა სცადეთ, რაიმე დანერეთ დღოდზე ისე, რომ მის მშვენიერებას გვერდი აუაროთ.

თუმცა ჰომეროსის გენიამ სხვაგვარად განსაჯა, როცა ერთი ეპითეტითაც არ შეამკო მშვენიერი ელენეს გარეგნობა. ხომ

გახსოვთ, ელენემ გაიარა და მოხუცებულმა კაცებმა თქვეს: ასეთი ქალისათვის ტროას ომის გადახდა ღირდაო.

მაგრამ ის ჰომეროსი იყო? მხოლოდ ერთს გეტყვით, დღოდის საოცარი სურათი, რასაც დღეს ვთავაზობთ, მშვენიარი ვეფას „მოცეითილიდან“, სურათი შუაში, რომის პაპის რეზიდენციაში ნახეს კედელზე. მოდიო, ნუ ვიმარჩივლებთ, რატომ მაინცდამაინც იგი შერჩაო ეკლესიის მეითურმა ათასობით სხვა ქალის სურათში. იქნებ მანაც ამ მინიერ არსების სახეში რაღაც ღვთაებრივი დანახა?

მე არ ჩამოვთვლი დღოდს მიერ თეატრსა თუ კინოში განსახიერებულ როლებს. არც იმას ვიტყვი, რომ ყველა მათგანი ერთნაირად დაუვიწყარი იყო. სამწუხაროდ, ჩვენს მსახიობებს არ ჰქონიათ იმ ფუფუნების საშუალება, უარი ეთქვათ თუნდაც მღარე ხარისხის ფილმში მონაწილეობაზე, თვითონ აერჩიოთ სცენარი თუ რეჟისორი, ეთამაშათ მხოლოდ „თავისი როლი“.

ამ მხრივ არც დღოდ ყოფილა გამოწაკლისი.

მე გული მწყდება იმაზე, რომ ქართულმა ეკრანმა ტექნიკური ქიმიის უსასრობის თუ სხვა მიზეზების გამო, ისე ვერ წარმოაჩინა მისი სილამაზე, როგორც ამას, ვთქვათ, „პოლივოდში“ მოახერხებდნენ.

გული მწყდება მის მიერ განუხორციელებელ როლებზე, ვთქვათ, ნესტანზე ან თინათინზე, ქეთევან ნამებულზე, თამარზე. ეს სცენარები რომ შექმნილიყო, ეს ფილმები რომ გადაეღოთ...

ეჰ, რას ვიზამთ, პატარა ერებს სხვა სატკივაროც ბევრი გვაქვს, მაგრამ ღმერთი ხომ მაინც გვაჯილდოებს სილამაზით, ნიჭით, პოეზიით.

ძვირფასო დღოდ! იყავით მუდამ ასეთი კეთილი და მშვენიერი, მუდამ ასე გიტგრდეთ გული საქართველოსთვის, მისი წარსულის, აწმყოსა და მომავლისათვის და იმ პატარა ლეკვისთვისაც, ერთ საბავშვო სახლში ობოლი ბიჭის ეგლში რომ ხახეთ, „უპატრონოა და ჩემს ულუფას ვუყოფო“, ბიჭის ნათქვამზე ცრემლით რომ ავეცსოთ თვალები.

გვიყვარხართ!

ყველაფერი შეფარდებათა

ტი მოდის ბავშვთა სახლში. ბევრს ისეთი შიშველი ყავის, რომ იშვიათად აქ ჩამოსვლას შეუძლია ემსახუროს. ცხვენიანი მათი გაიძინა.

გვეყვას აქ თითქმის ძმა. ფოთიდან არიან. ამას წინათ საუკეთესო ქურთუკებს ჩავცვით.

ჩამოვიდა დედა. ოთხივე გახადა და ვასაყიდვად წავიღო. თვითონ ბავშვებიც, რასაც ახალს და კარგს ჩავაცემეთ, შეიძინა არ რაღაცეებს გვცვლიან.

ფეხსაცმელს მაშინვე გვუყვან. ერთმა გოგომ ძალით ააგლიჯა ფეხსაცმელს აბზინდა და განაცხადა: სკოლაში ვერ წავალ.

აი, დღეს ბაზრობაზე ვიყავი და ისევე ვიყიდე. – დირექტორმა იმ დღეს შეხვალთ რამდენიმე წველით თვითონ სახანოში ფეხსაცმელი გვიყვანა. – ავეყვას აბზინებენ, ეკეთრულს ხევენ, არაფერს უფროსიღებინან.

დირექტორი გულწრფელად ლაპარაკობდა. მაგრამ გულში ამოვიფიქროვდი ვაძრია – არ ვაფიქროვდები ხომ არსიველითსაგავა. სიყვარული კი ვინ უნდა აღზარდოს მოზარდის გულში თუ არა ადამრთვლიდ?

ახრს „ქვიანა – გაკუფრებისლით“, მათი აზროვნება-ქვეყანაში ხშირად გულს ქრთხი ხომ არ მარტო, ვაფუქვან, რა შენაღებლობა! ეს ძალიან ეკლესიურია, არა მარტო იმის გამო, რომ ისედაც უხადებენ, რაღაც-რამაც უხრდება. ასეთი დამოკიდებულება სხვისი ნაშრომის მიმართ, ჩვეუად ყალიბდება და შემდეგ იცხოვრებაში მოზარდს (ვცდ სამსახურს) გაუჭვია.

საქონელირად, გამოსაქვსი აქაც ვკვებვარ. ერთხელ დღილი ჰეიბინამეშ მიაბაძე: უღელმთიო ბავშვთა სახლში პატარა ბავშვი ვნახე, ლეკვი მიხეუბებინა გულზე და ვფერებოდა.

– ვისია ზოქო, ეს ლეკვი? – მივეყვრე ბავშვს. უპატრონი იყო, მე ავიფიქრე და ახლა ჩემს ულუფას ვეყოფ.

დღეობ ამ ვიზოსად უცრემლივად ვერ შევქვია. მე კი იმდენს ვებღაუბებთ, რომ ბავშვს ის ლეკვი ვადაარჩენს, რადაც ვიღაც მინც ვეყვანა, ვიღაცეა იმზრუნეს. სიყვარული და სხეულები ზრუნავა ის, რაც მოზარდს ადამიანად აყალიბებს.

ვაჯავიზარდა, როცა დირექტორმა ვეითხრა: მომავალში რამდენიმე უქტიქარი მინა მინდა ავიღო და ბავშვთა სახლისათვის პატარა ფრანკი მოვიყვანო. ბავშვს იმხნე მისის და საქონლის სიყვარული გაუწიწიდა და რამდენიმე სკოლადამოკიდებულს დავასაქმებ კიდეც.

დღეს, როცა უმუშევრობა ასე უმუშევრ პრობლემა, რამდენიმე ახალგაზრდასთვის საძურობას და ხელფასის მიცემა კონკრეტულად სიკეთეა. მით უფრო, რომ ჯერჯერობით ღია და ბუნდობლივა – სად უნდა წავიდნენ საბავშვო სახლებში 18 წლის უმცროსი ახალგაზრდები – არც ბინა, არც პროფესია, არც ფული, არც სამსახური. არ მინდა ძალზე ჰესიმისტურად გამოითქვიდეს, მაგრამ თვითონ ვანასჯიან: რა გზას დაადგება ასეთი ახალგაზრდა, საზოგადოების რაიმედი ფენის შეუერთდება?

ვეყვარებ, ამ საკითხი მინამ უნდა დანატრერდეს მთავრობა, სანამ ოთხი საცემად ვაგვიხდებდა საქმე.

აი, ასეთი მძიმე ფერებში ამიშალა ბავშვთა სახლში სტერობამ: ყოველდღიურ, როცა ამ სახლებში აღზრდილი ბავშვების პროფესიასაც ამკლავდნენ, სამსახურით და საერთო საცემოებში, შემდგომში კი მინიათაც უზრუნველყოფდნენ, მაშინაც კი ასეთი ვიზიტლანდ რამდენიმე წინს მამამიღზე საკუთარ შულებზე ვერ ვეყვრებოდი. ის მოუყვარებელი ბავშვები მეკლავდნენ და იმითმ. არ მაქვს ბიჭი, ჩველ ბავშვთა სახლში ყოფიანას გამოცემა იმ ვარძობებამ, რომ თვითონ ბავშვები არ ტირილდნენ, თუმცა ჰეგერ სველიც იყო და შეუწრებელიც. წყნარად, უძემდლო იტყვირებდნენ. მიმეკლვლამა ქალმა გულსიმეტირებ რამ მიიზარა: – არა, ვინც არ ტირიან, აღაბია ვრწმობენ, კვლავისთან მინც ვერ მიყავ და ესე უნდა შეუტრინონ.

აქტიუობისას მე, დღილი და სოფიო თავს ვიტრებდით, კიდევ ვისთვის შეიძლებოდა მარტყვიფის ბავშვთა სახლისათვის დამხმარების თხენვა.

– თითო კომპლექტი თეთრთიფალი მინც რომ ჩავკატანინა შემდეგ ჩასვალაზე – თავის სტიკაქაში იყო ქნი დღილი წყურვივაზე, მე და სოფიო ბევრს ვეყვარებდით. უღებოებში მყოფი ნაცინობებს ვიხსენებდით. იმით, ვინაც ფული შეიძლებოდა ქმინობდა ობილი ბავშვების დასამხმარებლად, ფული და, რასაც ვიყვრებოდა, გულცი.

საქუჩაზრდო იქითაითი დამითხევადა. არადა, გულთან კაცს ფულიც რომ მისცა...

გაზაფხულისთვის უჩვეულოდ ცხელი ამინდობი დადგა. ჩემს პატარა შვილიშვილთან ერთად ორიოდე დღით ვესტუმრე სოფელს.

იღიოთი ძველბურთი სახლის რიკულეებიანი აზინდიდან სველშეპარული ვადაყურებდი ჩემს უსაყვარლეს ბაბს, რომელიც ბებიაჩემს ის იყო დაეგავა და ახლა ხმელად ნემსოხა და ფინჩებისაგან განაღებულ კოცონს ევიცხებოდა. ღობეს მეზობელი ნესტორი ბაბუა მოადგა.

– ქალბატონო ნატალია, არ მიითხრათ, დავებერიდი და ამ შვიან ამინდში ძველების ვასათობად ცეცხლს ვეფიცხებო.

ბებიას უშმაკურად ჩაეღიმა და მიუკო:

– არა, ჩემო ნესტორ, სიცივით მართლა არ მცოვა, მაგრამ უკვე დროა საიქითზე ვიფიქრო და ცეცხლთან ახლოს დგომით ჯოჯოხთვის წინასწარ ვეჩვევით.

– უპ, მაგი არ თქვია, ქალბატონო ნატალია, თქვენისთანა უცოდელად და პატიოსან ქალს რა უნდა ჯოჯოხეთში? ისე, აწი თუ რამეს აპირებთ, არ ვიცი... დროის მეტი რა ვაქვით...

გუშამ კიცილი რომ ატყდა მეზობლისას, დეიდა ტერეზა მოკვდა მეგონა. ხომ იციოთ, ას წელს არაფერი უკლია, მაგრამ თურმე მშვენიერად ვრძობის თავს... საბამელ მოქცელება ცეცხლად და ის კიცილიც იმის მიზეზი ყოფილა... პირდა, ჩემო კარგო ქალბატონო, სანამ დეიდა ტერეზა და ბიძია აქვსენტი ცოცხლები არიან, ჩვენ, 80 წლის „ბაღენიმა“ გული რატომ უნდა გავიტახო?

დრო იმდენი გვაქვს, ჩემო ნატალია, რომ იმ „საჯოჯოხეთით“ ცოდვებს ერთი-ორი კიდევ რომ წაუემატოთ და დარჩენილი დღილი მონანიებასა და ცოდვების გამოსწორებას მივანდობოთ, ჯოჯოხეთის ნამდვილად ავიცდნით.

ამ სიტყვების წარმოთქმისას ბაბუა ნესტორის ისე აუციმციმდა თვალბილი, რომ მომეჩვენა თითქოს თვალციც კი ნაუკრა ბებიას.

იმ წუთში საოცარი სილაღე ვიგრძენი. დროის შეგრძნება დავკარგე... სველად საღვად ვაქვარ, წლები, რომლებიც გუშინ არსა მამამიღებდა ისე მემსუბუქა: ვაფერვანს აღარაფერი მაკლდა.

მართლაც რომ ყველაფერი შეფარდებითია ამ ქვეყნად...

ნარბიზა მამალაი

შანანა კვიციანი

უბში ჩაერული ნიტებით მიმუკვება
შენი სიყვარული და შენზე ჯაერი.

X X X

და ყველაფერი ხდება ბოლოს
მწვის უღუფა.
აღბათ ეს არის დედამიწის
მიზიდულობა.

X X X

უკვე დამთავრდა სიჭაბუკე და,
მაინც როგორ აღარ შეთობა
იმ ვარსკვლავების.
იმ შხანს ცრემლის.
იმ სიყვარულის ერთადერთობა.

გამოდის ათასი ცირტე,
მედროშე ხვალისდელ ცისკრის,
იმ მწარე ტკივილის მძოდნე
გამოდის სიცოცხლის ნიკით.

დარეკო, უწიის ზენას,
დღეს არის ერთობა სრული,
ქართულს თუ წაართმევ ენას,
რად უნდა, წაართვი სულიც.

ზეცას ცისარტყელა სერავს,
თუ დიდი სტეპია ნათლის,
გული, გაუჭელი ძვერას,
უეხზე წამომდგარა ქართული.

დარეკო, დარეკო ზარი
გადასწულეს დიდგორს და შარტყოფს,
აქ ვანა ფარაა ცხვარის,
არწევთა ვიღვლეა ბარტყობს.

დარეკო, დაზაროს მთები,
შეესმას ცისა და მიწას.
ქართველი ზემით კვდება,
როდესაც საღივცარს იცვს.

დარეკო, ათასი ზარი,
დარეკო, დარეკო მძლავრად,
არ არის სამშობლო მკვდარი,
სული, რე გვეკუდა ჯაერად.

1978 წ. 18 აპრილი

X X X

აღბთ ბუნება ზამთრებით გვაჩვენეს
უგაზაფხულო იმ ზამთრის ნებას
და მწარე ტკივილს ვეღარც კი გაჩნევთ,
როცა სიცოცხლის ზამთარი დღება.

და თუ ასეა სხეულისთვის უმაღლობა,
თორემ ჯვარცმული დღეების რივით –
გულს გაზაფხულზეც იმეკვარად ათოვს
ზამთრამდელ ვეღარ მიატანს იგი.

მერაბ შერვაშელი

X X X

ქვიან ბაილიზე ველო შერცხალი.
გულშიჩატული პატარა ნიტი,
ზეცას ნალვლიან სიმაღ შემწყდარი
ველო შერცხალი წიწვი და შჰვილი.

მსუკე თიანტავდა სიხვის უღარდელად.
შერცხალითა გუნდიც ზეცაში ქრდა
და ოფრქველია ირველიე ნათული
აფეთქებული ალუბლის რტოღან.

მღუმერედ შავალს თვალღებში მდგა
ეს უწუმარი ნაქრობა შერცხლის,
ერთხელ შეწყდება თვითი შენი ფუთქვაც,
ქვეყანაზე რომ არაფერს შეცვლის.

X X X

ერთხელ, ოფსილაც, ბავშვობისას,
შე ვნახე ცირქში,
როგორ გავიდა თოცზე ჯამბაზი.
აღბაცებულნი ტაშს უკურავლით
იმ ჯამბაზს ყველა.
შენ კი უწუმარად მამუკვებოდი
მიოღლი ცხოვრება,
ჯამბაზის თოცზე უფრო წყრილსა და
მწელიად სავაფა პატარისნების ციკაბო
ბილიც
და არავინ დავიკრა ტაშო.

ნუნეს დამაბისმროს

ოფსე მისყვლება
მისწევითა მითქმა, გიღება
და წუთისოფლის ბოლი სტუმარი
კაცითა მოღმძისას
შესანდობარს შესეფას მღუმარი,
შერე კი სიკვდილს,
როგორც სატრფოს დავლიღება.

X X X

უსასრულობიდან
უსასრულობისკენ
შე მივემართებო სიცოცხლის გავლით,

სასწაულია

სასწაულია (წყენს საუკუნეში)
არა შივარისკენ კისმიური ხიმაღლის
სროლია,
არამედ
გულს რომ გაახარებს პეკელას ფრენა
და ეტკინება სიკვდილი მისი.

14 აპრილის მძრე

დარეკო სიონის ზარი,
დარეკო ქაშუეთის ზარი,
ქართველი არ არის მკვდარი
დარეკო, დარეკო ზარი.

ჭადრებს აბარბაცებს ქარი,
თუ გრგვიწია, ამბოზი სისხლის,
დარეკო, დარეკო ზარი,
დღეს ენება სამოსელს ოხსნის.

დარეკო, დარეკო მძლავრად,
მიანყულს მცხეთას და გელათის,
საფლავებ არ გქნეთ ჯაერად,
დარეკო, დარეკო, მძლავრად.

● მოქალაქე მერაბ შერვაშელი –
„მოძღვრული ბავშვები“.

ცნა ემიგრ, სომ არ დაბავიფლი?

მასთან მოხვედრა საქმად მხელია - პაციენტების უზარმაზარი რივი, ყოველ წუთს რჩევასთვის შემოღებული კარნი... ცნა ემიგრ, თუ შეიძლება... ცნა ემიგრ, ხომ არ დაგავიწყდით? - ჩემი სამშობლიო მას-პინდელი უკვე შერამფუნად იხდის ზოილს.

თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტის მეანობა-გინეკოლოგიის კათედრის ვაქც, მედიცინის შეცნერებათა დოქტორი, იღრისების ორდენისპირი პროფესორი ქანი ცნა (ნინო) შერასპიშელი ერთი მათგანი ვახალავი მედიცინის იმ მრავალრიცხოვან მუშაკთა შორის, იღრსეულად არ დაჯანს ადამიანის ჯანმრთელობის სადაცარეც და ქვეყნად ახალი სიცოცხლის მოუღინებებს ემსახურებანი.

ჩვეს საღლეისი პრობლემა და ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში მიმდინარე პროცესებზე სწორედ მასთან ვარნიეთ ვახსურებთ:

ქანი ცნა, ჩვენი ერთ-ერთი შეხვედრის დროს ბრძანდები, ერთი ჩვეულებრივი ემიგრ ვარი, ემიგრში სხვაე პაციენტი, მაგრამ პაციენტები თქვენ ვეძებენ, რით ახსნიეთ ამას?

- დედამყოფთან ურთიერთობაში ერთი ფაქტორია გასათვალისწინებელი - პირველი შეხვედრისთანავე მან უნდა ავიჩიოს და ეს არჩევანი, თუნდაც უბრალო გასაუბრებლიდან გამომდინარეობდები. ჩემს შემთხვევაში რატომ მოხდა ასე, ვერ ვეტყვი, ხალხი ვეერ რამეს თავად წყვიტს. რაც შეეძება სამედიცინო საქმეს, მასში პროფესიონალიდს ჩაიფილებდი, ვინც ყველა საქმეს, გამოკვლევის დაწყებულ შემთხვარას-ოქრეაბით დამთავრებულთ, უმაღლეს დონეზე ავკარებთ.

- როგორც პრაქტიკოსი ემიგრ, როგორ დასტოვებთ ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში მიმდინარე რეფორმებს?

- რეფორმა უდავოდ საქარო იყო. მართალია, ისორულეები ვექენება, მაგრამ შედეგად დადებითი მოწყვება. დღევანდელი რეფორმის პირობებში დედაყოლი პროფესიონალი ხში შემოიხდის, რაც იმის გულისხმობს, ადამიანი კითხვა-კითხვით კი არ მივა კარე ემიგრთან, არამედ ოფიციალურად გამოქვეყნებული ცნობარის საფუძველზე. რეფორმის დამსახურება ასიც, რომ შემოვიღეთ რეზიდენტურა, რაც საშუალებას მისცემს მომავალ ემიგრს, დამოუკიდებლად იმუშაოს და მომავალ შემდეგ ვაიაროს ლიცენზირება არჩეულ სპეციალობაში. ეს კი მაღალკვალიფიციტრობის გარანტია.

- ქანი ცნა, თქვენ მეანობა-გინეკოლოგიის კათედრის ვაქც ბრძანდებით. რას ვავეტყვით თქვენს მუშაობაზე, რა სიახლეები ვაეთუ არას სორულეები?

- ჩვენი მეანობა-გინეკოლოგიის კათედრა 1936 წელს შექმნა, ხოლო შორეულ სამშობლოში სხლის ზაზახე 1939 წელსდა არსებობს. კათედრის პირველი ვაქცე იღრისის დოქტორებიდ ვახსებობ, რომელმაც კავშირში პირველად ჩამოაყალიბა ოპრაციული მედიცინის დოქტრინის კურსი. შემდგომ ხელმძღვანელობდნენ პროფ. უსტაშვილი, რეზიდ დოქტორებიდ. და აი, უკვე ხუთი წელია, მას თქვენნი მრავალრიცხი უძღვებდა. ჩვენი კათედრა ძირითადად სამი განხრობი მუშაობს: მომავალი თაობის აღზრდა, მეურნეობა და სამეცნიერო მუშაობა.

რაც ვეხვევება პირველ საკითხს, ეს ძალზე რთული პროცესია, რადგან გარკვეულ პერიოდში სტუდენტს უნდა ვაყინე სრულიად ახალი სპეციალობა მისთვის ვასავები ენით.

- სამეცნიერო მუშაობა ახსენებთ. როგორდ სიტყვით ახალ-გაზრდა ემიგრებზე, მეცნიერებზე, თქვენს მომავალ ცვლაზე?

- მთავარია, ახალგაზრდა ემიგრს პროფესიონალიზმისკენ ლტოლვა, სამეცნიერო ანალიზის უნარი ჰქონდეს. პირადად მე

კმაყოფილი ვარ ახალგაზრდების, ბევრი მათგანი სერიოზულად ვახცხადს აქეთებს და უკვე სეროფიციტრად მიიღი.

- ამეგობრ რა საკითხზე მუშაობთ?

- რთულ პრობლემა - თანდაყოლილ ინფექციების ორსულობის დროს შევეტყვით. ვსწავლობ მ პეპატებს, ტუბერკულოზს, პერსპექტივას, ციტომეგალი ვირუსსა და პაროვირუსს, რომელიც მსოფლიოში მჭურთი დაავადება ითვლება და კარგად არ არის გამოკვლეული, საქართველოში კი საერთოდ არაა შესწავლილი. რთული საშუაშაო, მაგრამ ვცდილობ, ჩვენი სიტყვა ვთქვას ამ საკმეში.

- ხელიშემშეული ფაქტორებზე რას ვავეტყვით?

- როდის იყო ნუნუნთი საქმეს შევლოვამ? რა საშუალებაც ვვაქცს, იმ პირობებში ვემუშობი.

- მე ვიცო, რომ თქვენ კიდევ ერთი დიდი პრობლემა ვანუხებთ...

- დაბ, საქმე გება ორსულობის წინაშე დამხმედვლობას, რაც იმას გულისხმობს, რომ წყვილმა წინასწარ გამოიკვლიოს თავი, რათა ვანმრთელი თაობა შვას. ცუდი არ იქნება, თუ ეს პროცესი კორინების სახლიდან დაწყება.

- როგორც ამბობენ, ძალიან იმტავ პათოლოგიებმა ორსულ-ქალბები და ახალშობილებში. თუ ქმინია შემთხვევა, ნაყოფის არასრულფასოვნების გამო, ორსულობა შეიცვლება?

- საერთოდ ამორტიკის, მით უმეტეს პირველ ამორტიკის, დიდი წინააღმდეგე ვარ, მაგრამ, როცა არასრულფასოვანი ბავშვის გარჩენის სამშობლოზე ვეკარა, ვინცდები ხოლმე ასეთი არჩევნის ვაქცებთ. მეც ქმინია ასეთი შემთხვევა ხართურის ინფექციის დროს.

- რით ახსნით შობადობის შემცირების ტენდენციას საქართველოში, ეკონომიური პირობების პრალია ეს თუ...

- ყველგურ ეკონომიური პირობები წუ დევაპრალეებით, თუმც არც სოციალური-ეკონომიური პირობებია უტკულებლესაყოფი - იმი, ვარდაშავალი პერიოდის თქველები, ოტლებლობა, სიღატაკე ხელ ვერ შეუწუხებს შობადობის ზრდას, მაგრამ, მწამს, ეს ყველაფერი დროებითია და მალე წარსულს ჩაბარდება.

- ოჯახის დევგება ჩვენში შედარებით ახალი სიტყვაა. ამ მხრივ როგორაა საქმე?

- ცუდად არის-მთხი, ვერ ვიტყვი. ამ საკითხის სამედიცინო თვალსაზრისით ვანს მიუვადი, არასასურველი ორსულობა რომ არ მოხდეს, რასაც შემდგომ ამორტიკი მოწყვება. მაგრამ ეს იმას რიდი წინაშეს, ვანუსაზღვრულად გამოყვენიტი კონტრაცეპტივები. ჩვენ მცირერიცხოვანი ერი ვართ და აუცილებლად უნდა ვავრავალდეთ. ოჯახის დევგება ქალის ჯანმრთელობას უნდა ემსახურებოდეს და არა იმას, რომ ორსულობა საერთოდ არ შედგეს.

- ცოტა რამ თქვენს ოჯახზე ვთავიან...

- ერთი ჩვეულებული თბილისური ოჯახი მაქვს. მუველე ურისტიკი, ქვემოთელი 24 წლისაა და ამერიკაში სწავლობს, დიდი სურული ვაქც ექმს ვაქცეს.

- თქვენ რაქმას ისურვებითი?

- მინდა ეკთლოლოგრირება და სიყვარული სუფევდეს მომავალეებში. პავტივი იყოს პროფესიონალიზმი, წინგებრება, შრომისმოყვარება, დისციპლინა, ემისმოყველობა.

ქვეყანაში იყოს სიუფრობი, მოხს უყვარდეს პაციენტი, მასწავლებელს - მისწავლ, ყველა მოქალაქე - თავისი ქვეყანა და იღრსედეს მისი ეკთლოლოგიისათვის.

მომავალში ასეთი საქართველოს გებდევ...

ცოდვის კალო

1998 წლის მაისის ბოლოს, გალის რაიონში, ინტერპრიგადის "ნევრებმა მაშის თვალნი ვჯუფურად გააუპატურეს 12 და 16 წლის ქალიშვილები. მამა შეიშალა...

ნაძვილი აზახი

კარგ ხანი მთელი ოჯახი, თუმცა, ოჯახი იყო არა, მთელი სოფელი რაღაცის მოლოდინში იყო. არავინ იცოდა, რა იყო ეს – კარგი თუ ცუდი, მაგრამ მშობლები მოლოდინში მინც ყველას აფორავენდა. ზოგს უხაროდა – ისეთი ამბები გვეცხის, იქნებ ბოლოს და ბოლოს გავიშვალის და ჩვენს ენოში უფროსად გავეართო. ზოგს პირიქით – ძალიან ამინებდა უფროსად იქნებოდა აურხაური, მაგრამ მინც ყველა საკუთარ ჭერს იყო შეუარეული. ყოველ ღამე ჩემ-პირად აკითხავდნენ ერთმანეთს – რაიმე არ გამოგვეკაროსო, მაგრამ, მანინც ყველაფერი უფერად მოხდა. სოფლის ისეთ დროს დაესვენენ თავს, როცა ამას არავინ ელოდა და მოსახლეობამ გახიზნა იც ვერ მოახსრო.

როცა ოდას შემოვიხივენი და მამამ მათი ღრმადილი სულ ახლოს გაიგინა, სხვა დროს ვერაფერი მოახსრო, თავისი გოგონები სხვენში აუჭდა. ამ დროს, შემოვიხივენი კიდევაც სახლში. შევიდნენ იყენენ, შეიარაღებული, ნასვამები. მამინეც კაცს მსვენს:

– სად გვაცხ და მალული პარტიზანიები?

– აჰ, ჩემს მეტი, არავინაა.
 – დროზე, მარალა გვითხარი, თორემ უმეროდაც მოვანებო.
 – იქნებ, თვითონაც პარტიზანია? – დადებდა კითხვა ერთ-ერთს.
 – რა უნდას მავას პარტიზანია – დამცინავდა ჩაიქროლა მეორემ. ყველას გაუცინა.

მერე მოსეს მომდენენ. სულ გამოყარეს კარდაღებდა ყველაფერი, მაგრამ ვერაფერი მიავრეს.

კაცი თავზარდაციემული შეუკურებდა. ცალკე უღალაზბა სტანჯავდა – შედთან ვერაფერი გაანაწილა შოშვილი ხუბებით, ცალკე – იმის შიში, ის გოგონებისთვის არ მივითხნ, ამ შორ მუხობლიან გაულე მუღელს არ მოხსნო, თორემ... ვაფურეხავ ცი ზარავდა, რა შეიძლება მომხდარიყო შემდეგ.

ყურადღება რომ გაუფანტა მომოდურებისათვის, ერთი ბერი მოვიანა: – დასილები ხართ, იქნებ შეატყვევანთ, კარგი ღვინო მაქვს, – უთხრა მამს.
 – ახლა ღვინო ხომ არ გვიპირებ მომამალს? – იკითხა ერთმა.
 – არცოე არ არის არის. კარგ ღვინოს კაცი ახლა საიამონებით დღევად, მომამალას რა ცი შეებება, ჯერ თვითონ დავაღვინებთო.

შეთანხმდნენ. ჭიქები და ღვინო საე-

სე ოციღირიანი ბოცა გამოიტანა კაცმა და მაგიდაზე შემოდგა. თვითონაც მოუწია ერთი ჭიქის დაღვევა, თუმცა ყელში ისეთი სანაში ჰქონდა, კინაღამ დაიხრო. გონებაში სულ ბავშვები უტრიალებდა.

„იქნებ გამოთვინენ და ნავითონ ამეკედან“ – ფიქრობდა გულში და ეჭვიანი თვალით უმხერდა მათ ღრეობას.

არაფერმა გასჭრა. ეტყობა, სმას იმდენად იყენენ შეიქუული, ახლად შემოსული ღვინო ვერაფერი დააკლო, პირიქით, მოღუბნის ნაცვლად, უფრო აღგზნო მათი ავადმყოფი გონება.

– აბა, კიდევ ერთხელ შევამონმოთ, არავინ იყოს! – თქვა ერთ-ერთმა რომელიც უფროსობას იჩემებდა.

კვლავ მოედნენ ოთახებს. მამას გული გაუქრია: ვაი, თუ ჭკრიც ვიწმინდე ასევე!

ითითოს მის ფიქრებს კითხულობსო, ერთმა სწორად სხვენზე ასედა მოინადინა. სხვენებზე მხარი აუბეს.

– იქ არავინ არის, ძველი ნივთები ყრია მხოლოდ.
 – სენ არავინ გკითხავს!
 – შენზე შედგა ერთ-ერთი, გამოსხნა ასასვლელი და მხრებამდე აინთა. თვალნი ვერაფერი გააჩრია, მაგრამ შემდგ, კუთხით რაღაც ფაჩური მოესმა.
 – აფეთქაქეთ! – დაიძაბა მან და ავტომატობრივებული სხვენზე აძერა.
 ყველა ასასვლელს მისცივდა. კაცი გაეცინა, რა ილინო?
 ამ დროს, გაეშვების კივილი და ბრაგარტეუ გაისმა. ერთმანეთს მიყვლებით ჩაშორარეს ძირს გოგონები.
 კაცმა სკამს ნამოავლო ხელი და ახლოს მდგომს თავში ჩაარტყა. იგი აბაარბადა და დაეცა. სანამ შეორდებოდა, ხელში ხოლმე უკან გადაუარებდა და მუცელში ნიღბი ჩაახილეს. მინც ვერ დადებდა. შვილების შეხედვაზე თითქოს ძალა მოემატა, გალომდა. მაგრამ, ამ დროს, ავტომატის კონდახი მოხდა თავში და გონება დაკარგა...
 გონს რომ მოეგო, გაიქოლი ედლო იატაკზე, ხოლო ზანდებები ჭუჭყიანი ხელეპით ტანსაცმელს ახედდნენ გოგონებს.
 – მამა გვიმეღე, მამიყო! – დაიწილა ჩაფარდა. უფროსი კი, ამ დროს კბილები მაჯარდად მოძალადეს. ტკივილისაგან გაეცივებულმა ბოვიკმა ნიღბის ტოლვა ხელი გაშვებებით გაკურს ბავშვს. იგი დაეცა, მაგრამ მინც ნამოტა, თუმცა, დარტყბიწეული თავს ვერ იმავრებდა. მამინე მთავისენენ...

ამსობაში პატარა სულ გააშოშვლეს. გოგონა ნოიდა, თმებგანეწილი იკლანებოდა, მაგრამ რას გაანაწილა!
 – ნაბე, თურმე, რა მარცალტებს გვიმალავდა ეს ღვინო – ფხვი ნაწკრა თვალტვამდამოკარკულუ, გაიქოლი ტყვეს ერთმა.
 – ჰოდა, ახლა დატკებეს – ჩაიქოქილა მეორემ.
 კაცი ამაოდ იკლანებოდა, ისე მავრად ჰქონდა ჩაქურდილი თოკები, ეგრადერი განაყო. მხოლოდ იატაკზე დაგორავდა და დაკებული ტყუებიდან სისხლი ნიკაპზე ჩამოსდებოდა... მერე, კიდევ ერთი ნიხლი მოხვდა თავში და კვლავ უსასრულობაში გადებეცა...
 გონს რომ მოეგო, ოთახში არავინ იყო. მხოლოდ, საცოდავად მოქურნებელი ორი პატარა სხველი ედლო იატაკზე. ერთი უკვიუსულო, ხილო მეორეს ჯერ კიდევ უცემდა ბულა...
 კაცმა ერთი ისეთი იკივლა, ენურს გაღამაც გაგონებდნენ აღბათ. მერე, უცებ გაჩურდა და შემოული ჰქონდა შვილების სხველებზე მიეფინა...
 როცა, სახლში სირბილისაგან გულამოვარდნილი ქალი, ორ მუხობლიან ერთად, შემოვარდა, საზარელი სურათი იხილა:
 გაღურჯებულ-დაქარული, განწინილი, ნანამბეტი გოგონების უსულ გავებებს შორის, გაკოქილად, დასისხლიანებულ კაცი ინვა, რომელიც რაღაც სახალისო მიგარეულებივი ძიარდებს სხველებთან და უმუღელ თვალსაც ჰკეთოქით აცეცებდა. მოსულების დახაზვაზე ჯერ გაოგნდა, მერე კი, ისტერული სიცილი აუტყდა. სახონილოდ იკლანებოდა თოკებში და უსასრულოდ იცინოდა.
 დიდ გოგონებს მივარდა და მათი, ჯერ კიდევ თიხის თავები გულში ჩაიკრა. ერთხანს ასე ეყო გაშვებულნი, სანამ მუხობლიან შემოიღეს დასტრიალებდნენ თავს. მერე მიმოხივდა, შვილებს გაეცინა, თითქოს დაემშვიდობო და ისე სწრაფად გაივარდა ოთახიდან, ვერავინ მოახსრო მისი შეიქრება.
 უამრავ ჭიკოქონად ბრიალებდა სოფელშიც ცივცხლიანობებული სახლები. ქალი უპოლებსასკენ გაიქცა და უსყუამინდა და გადაეშა მთე.

თეატრ ჯაფარიძის გამოსათხოვარი

ეს გაზაფხული უიღბლო აღმოჩნდა ქალბატონი ეთერ ჯაფარიძისათვის. არადა, რა გვიგმებს ნაყოფობა, რამდენიც გაკეთებას კიდევ ფიქრებიდა ამავდარირურნალობისტი.

გასაოცარი იყო მისი ენერჯია.

თითქმის 60 წელნიადი იგი ქართულ ფურნალისტისტიკის ემსახურა. ემსახურა ერთგულად, რწმუნით და სიამარბით. პროფესია ყმანაწიქლობაშივე აირჩია.

ყმანაწიქლობაში აღებული კალამი სულ ბოლო დღეებამდე ხელოდან არ გაუშუთა.

ჯერ თავისი მშობლიური რაიონის ბონის გაზეთში მუშაობდა, მერე კი ყველაზე ნაინგრძობად გაზეთ „კომუნისტისა“ და უფრო „საქართველოს ქალის“ რედაქციებში. გაზეთში მშრომელთა წერილების განყოფილებაზე მუშაობდა, რაც საშუალება აძლევდა ყოფილიყო ყველაზე ცხელ წერილებში, იქ, საიდანაც მოდიოდა გაჭირვების სიგნალი. მის მუშაობაზე ყოველთვის ჰყავდა მეთვლები.

ხოლო „საქართველოს ქალში“ ქანი ეთერი ჯერ პასუხისმგებელ მდივნად მუშაობდა და თავისი საქმე საათითი მჭირდა აწყობდა.

ბოლი, მერე - განყოფილების გამგედ. დიდი პასუხისმგებლობის მქონე ქალბატონი ყოველთვის მზად იყო დავალებს მისაღებად და ოპერატიულად შეასრულებდა.

ის თავისი ასაკის გამო არავითარ შეღავათს არ ითხოვდა და თუ წვენი მოგვიწოდებდა სარედაქციო დავალებაზე მისი გაგზავნა, ნაწყენი დავერჩებოდა.

სტამბას თავისი ხუთი თითითი იცნობდა. კარგად იცნობდა დედაქალაქის და თითქმის მთელი საქართველოს ინტელექტუალურ განსაკუთრებები ქონისა და თეატრის მოღვაწეებს. ეს ალბათ მისი მუშაობის, ცნობილი ქართველი კინოდოკუმენტალისტის შიშა ჩაგზავნას დამსახურებად იყო. ბატონი შალვას ფილმებისათვის ქანი ეთერი შირად წერდა მშვენიერ სცენარებს.

ეთერი ყველგან იყო, ყველაფერს ასწრებდა, ყველაფერი აინტერესებდა და საერთოდ, როგორც მანძილი ფურნალისტიკის, სისხლსაცვე ცხოვრებით ცხოვრობდა.

სულ ბოლოს ქანი ეთერმა „საქართველოს ქალის“ საიუბილეოდ რედაქციის სხვა ფურნალისტებთან ერთად სასახელო ვილეო „ლირსების ორდენის“ მიიღო.

სამწუხაროდ, ეს მისი უკანასკნელი სიხარული გამოდგა...

წავიდა წიგნებან ამავდარი ქალი, კარგი შვილისა და მდიონიკილების დედა და ბებია, რესპუბლიკის კულტურის დამსახურებული მუშაკი, საქართველოს ევტერანი ფურნალისტთა საბჭოს მდივანი, ღირსების ორდენის კავადირი ეთერ ჯაფარიძე.

მსუბუქი იყოს მისთვის ქართული მიწა.

ფურნალ „საქართველოს ქალის“ რედაქციი

ნაზი კილაშონის ბახსენება

„სხვა რაღაც უფრო წმინდა“

იგი ჩვენს ჯგერბით იყო. ოცდაათ წელზე მეტი წვენი რედაქციის ერთი პატარა ოთახში ქმინდა თავის მშვენიერ ლექსებ და საყურნალო წერილებს.

ოთახბრზე იჯდა. დავალებას იღებდა, სესხებოდად ფულის მონირარამდე, ხელფასამდე, ვალი აწუხებდა. ვალის ჩქარა დაბრუნება უწოდა. პრდალა სამ ბაქსს, სკოლაში მშობელთა კრებაზე იმსენდა საყვედურს: ცელსობენი, უღმებოდა. იყოფა კარგები აზრებდნენ. წიგნი უყვარდა. მისთვის ეს იყო საყარაი და ის. რასაც თვალს ვერ ხედავს, რაც მზლითი გულით უნდა დაინახი. გულის თვალს ყველას რილი აქვს ახელილი.

თვალახელილმა კი ბრძას უნდა მიუტევი. სულგამტლად მიექცა.

(3) სისულე მასაც ქმინდა: უნიჭო პრეტენზიული კაცი არ უყვარდა. თუ ლემი მიუწონებოდა, ბოლომდე მიჰყვებოდა. უსაიყო და ბედგულად. ავტონს მიეფერებოდა, თუ არა, რაინად სახელისა პიუტე ყოფილიყო. არ მოერიდებოდა. პირნი ტყვიად საიქმულს.

ამ თვალისა გამო ზოგს უყვარდა. ზოგს - არა. აღ იყო რედაქციიშიც. მუშაობდა წრეშიც. მაგვამ ამის გამო წახი კალასინიან ნიქს, აზრით და სინატირით აღდავიქ მის სოუბას არავითარ დასკვნაზე.

წახის სისიყური ღირთა და ლილევილება ქალქში. დასკვნებზე იღვრებოდა ეტსრადიდან. აუტყუებდა სულს. „განა სიყვარული მინდა? სხვა რაღაც უფრო წმინდა“.

უფრო წმინდისა და უფრო ამაღლებულსაც ვეცხობოდა. და იყო ერთუგარად უმწევი. მუსიკაფორი, მარტისილიკი. მოწუწყოლი. დაუღაგველი ყოფა.

გაჭირვებულს ბაკ მუშობა უნადვრო ყმანაწიქლობისა. უარსკლებზე. მიძიწეწე. ამაღლებულ სიყვარულზე მყოცრებულს კარგყოფილი სავეკურაგლეული ჩინითი ხელის თვისსაკვე მიერ კვადაალებულ კაცს დაინახის.

ვფარა ვაქცეს. შიგნამ რაიფი?

ვაჯინა. ტყუიბს წინაბას (იქნება მთელი თვის საზრდის), ჩქარა ჩანობის მატარებლად. უკანმოუხედავად გარბის.

„მამშლითი ტყუიბს მიფიორდება. მიძრება, სირცხელია ამაზე“

წერა. პრცხენია, რომ მე - მიწა მანც თავისის ვიბოხო. მე კი არ შშია - ჩემში ამ მიწას უნდა დაწყვილდე. ამ თიხას უქმეიოდ, უქმეული.

ეს ორი დღე. შაბათ-კვირა, როგორ გაეცდინათ თიხი, ხელფასმდე 5 დღე დაღვინილი“.

ეს სოუბის დაწერილანაა. მისი გარდაცვალებიდან რამდე წინის მსუბუქე რომ აღმოვაჩინეთ რედაქციის არქივში და წვენი ჟურნალში (1996 წლის №7-9, 10-12, 1997 წლის №1-2) დავეტყვეო.

ამის დამალვა ახლა პირ-მიონიერებად შეიქმნება.

დაის, ასევე იყო და ვინ იყის, იქნება ამ პატარა ჯგერემის გარეშე მოეტეს ვეცე მიუტყუებინა მომავლითან „შუბითი“ დაპარაგის უფლება. „შენ, მომავალი, წაწუნა არ ვეგვიწონ“... ამავე დღეორდინაა.

გულბონის სახელობის ქართული ლიტერატურის სახელმწიფო მუზეუმი ქანი ანა ორბანიანი თაოსნობით განაბარა ნაწი კილაშონის სახელის სახელი.

პატარა, მუწური დარბაზის ინტიმური ატმოსფერო და კარგად გააზრებული სცენარითა საოცრად ეტაბილება სოუბის სათქმელს.

პაწია სცენის ერთი კუთხე - მშობი განაიბოებულ ქოთიბა ფრადი დამშვეწეული ღია ფანჯარა, რომელსაც აყვავებული ნუშის ტოტე უღამაშუნება, იქვე მიმდგარი კიხტა საწერი მკვიდრი (ეს მუკონის ოცენება) და იქვე, ორ ნაბიჯზე რუბი, ფანჯარამდამტერული, უმნიშე შეუძელი კარი (უცხეში სინამდვილე).

ამგვარად გაიფორმებული სცენიდან ახალგაზრდა მსახიობები წარმოიქმნებიან და მღეროდნენ ნაზის ლექსებს. კოლეგები და მეგობრები ივინდნენ ჰეკვიბდნენ მისი ცხოვრების შესახებ.

იყო სოუბა, სიყვარული, მიტეგება, არდავიწყება და კიდევ „სხვა რაღაც უფრო წმინდა“...

● „არმინ-მალ-ალან“, თელი - ც. გურგენიძე

რეჟისორ გურამ პატარაიას იუმორითა და სიკეთით აღსავსე ფილმი „კუჩხი ბედინერი“ რამდენიმე ათეული წლის წინ გამომჩნდა ქვრანებზე, ქართული კინოს ამ თვალ-მარგალიტს საახალწლო დღეებში ტრადიციულად უჩვენებენ ტელეკვრანებზე. ასეთი პოპულარობა და სიყვარული იშვიათად თუ რგვია ხელოვნების ნაწარმოებს. რამ განაპირობა ეს აღიარება?

● „ზოსთან ბარონი“ სტეფანი - ვ. ჭეიშვილი, მირაბელა - ც. გურგენიძე

– სხვა ღირსებებთან ერთად, შესანიშნავად შერჩეულმა აქტიორულმა ანსამბლმა, სადაც განსაკუთრებით გამომარყვინდა ციალა გურგენიძის მკვეთრად სახასიათო ნიჭი. ეს მისი, როგორც თეატრის მსახიობის დებოტი იყო კინოში და ფრიად წარმატებულიც. ციალა გურგენიძე აქტიორულად შრამით, მსუყედ, დარაც ყველაზე მთავარია, ძალზე ბუნებრივად თამაშობს ოჯახური ადამიანების ბრძად მიმდევარ, მეშჩან, გაკაპასებულ ქალს ცუცას.

● „ვარამანს ქალი მოჰყავს“, რომანოვი - ი. ვასაძე, დოლინა - ც. გურგენიძე

„კუჩხი ბედინერ“ მოჰყვა ქეთო ყარაულაშვილი გიორგი შენგელიას ფილმში – „სიყვარული ყველას უნდა“. ქეთოც სახასიათო როლია, მაგრამ მსახიობი ამავერად სავსებით განსხვავებულ მანერაში მუშაობს: რბილი, დამყოლი, მორცხვი, მოკრძალებული, სევდიანი და თავისებურად ტრაგიკული პიროვნება – ამ თვისებებს წარმოიხენს მსახიობი ქეთოს როლში და შეუძლებელია მის გმირს არ თანაურგმნით. ერეკლე ბაღურაშვილის ფილმში – „თბილისი ჩემი სახლია“ ქალბატონი ციალა ზედმეტად მკაცრი, მოძიხოვნი, შეუვალად დედის როლს ასრულებს. სახიერი ყესტი, გამომსახველი მიმიკა, წამლეკავი ტემპერამენტი ეპიზოდურ სახეს დასამახსოვრებელს ხდის. ასევე ემოციურად ზღვარდასუსული, მაგრამ უადრესად მოსიყვარული დედის კოლორიტული სახე გამომტერწა მსახიობმა ლელა არაბულის ფილმში „მრავალი წერტილი“.

და მალცე, ციალა გურგენიძის შემოქმედება სისხლბორცველად უკავშირდება ვასო აბაშიძის სახელობის მუსიკალურ თეატრს, სადაც დღემდე 150-ზე მეტი როლი განასახიერა და ამ ხნის მანძილზე არაერთგვარა დაამტკიცა, რომ იგი სცენისთვისაა დაბადებული. გარდასახვის არაჩვეულებრივი უნარი, უზალო პლასტიკა, მუსიკალურობა, იუმორი, მკვეთრად კომედოური ხასიათის ვირტუოზულად გათავისება – ამ თვისებათა ნაზავი ციალა გურგენიძის საშუალებას აძლევს ხორცი შესახსნ ნებისმიერ აქტიორულ ამოცანას. იყო შემთხვევები, როდესაც იგი ერთ სექტაკლში ორ, სამ და ზოგჯერ ოთხ სხვადასხვა როლსაც ქო ასრულებდა, რაც ყველას როდი ძალუქს.

მე მქონდა ბედნიერება ქალბატონ ციალასთან მემუშავა როგორც რეჟისორს, რამაც დამარწმუნა, რომ იგი ამოუწურავი პოტენციის მსახიობია. თავდაპირველად, რუსთავის საბავშვო თეატრში მივიწვიე, სადაც დედოფლის როლი შეთავაზზე ნუნუ გაბუნიას მიუზიკლში „ფიფი და და შვიდი ჯუჯა“; იგივე ნაწარმოები, ბატონ გიგა ლორთქიფანიძის მოწვევით, ვასო აბაშიძის სახელობის მუსიკალურ თეატრში განვახორციელე. აქ ქალბატონ ციალას სავსებით საპირისპირო ხასიათის როლი შეთავაზზე – ყვავი, რაც ბრწყინვალედ განასახიერა.

ციალას სამსახიობო კარიერის კონტურები ქუთაისში, საშუალო სკოლის პერიოდში გამოიკვეთა. პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლის დრამწერში.

თეატრალურ ინსტიტუტში სწავლის დროსაც გამთარჩევენდენ მის გარდასახვის განსაკუთრებულ ნიჭს, პლასტიკურობას. დღითი

ინგილოთა მოქირახსულე

„საინგილოს მოამბავე“, ინგილოთა მოქირახსულე, „საინგილოს მომღერალი“, — ასე შეერქვა ჟურნალისტსა და მწერალს ალექსანდრა ჩხეველს იმ დიდი დივანლის გამო, რაც მან საინგილოს დასწო.

ქ.ინ. ალექსანდრა დაიბადა ხონში 1903 წელს. 1931 წელს დაამთავრა სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფილოლოგიის ფაკულტეტი.

დღე იზრდებოდა ახალგაზრდა მსახიობის პოპულარობა, საკუთარი მაყურებელიც კი შეიძინა, რაც ასე იოლად მისაღწევი არ გახლად მაშინ, როდესაც მუსკომედიის თეატრში ვარსკვლავიცვანა იყო — ელენე ჩხოველი, ბარბარე იანვარაშვილი, მარიამ ხიფურია, თინა შერვალაძე... ამ თეატრში ხორცშესხმულ სახეთაგან, ამჯერად, მხოლოდ სამ ერთმანეთისაგან ძალზე განსხვავებულ როლზე შეერქვა: მირანდოლინა („სასტუმროს დიასახლისი“), ბოლოქანქალა („სიმღერა ტყეში“) და ნათელა ბალდავაძე („ძილევი“).

გოლდონისეული მირანდოლინა ცივლას ინტერპრეტაციით ქალური ხიბლითა და სიცოცხლის სიყვარულით აღსავსე იყო, ალუგიონულ-ზღაპრული პერსონაჟი ბოლოქანქალა სატრული სიმწკვირით ჰყავდა დახასიათებული: ავტორცი და მაცდური, საქმიანი და თვალთმაქცი ქალბატონი თანამედროვე ცხოვრების მაჯისცემას კარგად გრძნობდა. მათი სრული ანტიპოდი გახლდათ ნათელა ბალდავაძე — სოფლელი ქალი, რომელიც „სვეტი“ რძლის ზეწოლასა და დანაჯვრას განიცდის. მაგრამ იმედის სიხვის გამოერინსთანავე რადიკალურად ვარდაიქმნება — იღუპის ექმნის, ოცნების კოშკებს აგებს. ნათელას პიროვნების ამ გაორებას კონტრასტული ფერების მოშველიებით, არტისტული გზენებით წარმოვადგენდა მსახიობი.

ცივლა გურგენიძე შესანიშნავ ფორმაშია. ერთდროულად რამდენიმე საინტერესო როლზე მუშაობს. რაც მეტია საძიებელი გმირის ხასიათში, მით უფრო საინტერესო და ფასეული საბოლოოდ მიღწეული შედეგი. სწორედ ამ ნიშნითაა აღბეჭდილი ცივლა გურგენიძის თვითმყოფადობა ხელთენებაში.

ვაჟა პიჭუა

მისი პირველი მითითობა „სიკვდილი თუ სიცოცხლე“ ოსებ იმედაშვილის ჟურნალში „თეატრი და ცხოვრება“ 1924 წელს დაიბეჭდა. იქიდან მოკლებული სისტემატური აქვეყნებდა მოიხრობის, სტატიებს, კორესპონდენციებს ქართულ ჟურნალ-გაზეთებში („შუა“, „მშრომელი ქალი“, „ჩვენი თოპა“, „საქართველოს ქალი“, „თიბა“, „ნორჩი მწირონილი“, „ახალგაზრდა კომუნისტი“ და სხვ). წლების მანძილზე მუშაობდა სახელმწიფო გამომცემლობაში რედაქტორად, განსაკუთრებით ნაყოფიერი იყო მისი საქმიანობა ჟურნალ „მშრომელი ქალი“ პასუხისმგებელ მწიგნავდ მუშაობისას (1925-1931 წ.წ.). რედაქტორი თ. ადამაძე ცვაიში მუშაობდა, ჟურნალისათვის თითქმის არ ეცვალა და ჟურნალს დეკტორად ზღ. ჩხეველი უწყებებოდა — იგი იყო მასალების შემკრებიც, კორექტორიც და ხშირად მისი გამაგრებებელიც.

საინგილოში ქ.ინ. ალექსანდრა სამამული ომის წლებში გაემგზავრა ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლად. მან სასულიეროდ შეისწავლა ინგილოთა შიში წარსული და აწმყო და უახლეს ქართულ ლიტერატურაში იაკობ გოგებაშვილის შემდეგ უმეტესად მეორეხარის საინგილოს თემა. შეკრიბა და გაანაშთაჟა ინგილოური ლეგენდები და გადმოცემები, გამოაქვეყნა მხატვრული-ისტორიული ნარკვევი საინგილო „ოქროსი საბლით მოზიშობი“ (მირელი გამომცემის სახელობდა იყო „შინის საინგილო“); ინგილოთა ყოფის ამასხველი მოიხრობები: „რომიკო“, რომელმაც „ლიტერატურული საქართველოს“ მიერ 1947 წელს გამოცხადებულ კონკურსზე პრემია დაიმსახურა. ამ მოთხრობაში მიწიდა მსწვენებინა ინგილოთა სიყვარული თავისი მინა-წყლისა და თავისი ერისადიო, — ამბობდა მწერალი. ალექსანდრა ჩხეველის კალამს ეკუთვნის მოთხრობები: „ინგილოური ნინეჭი“, „ძვირფასი ხასსუვარი“, „ახალ ოჯახში“, „ნიშნობა“ და სხვ; მხატვრული ნარკვევები ინგილო საზოგადო მოღვაწეებზე (ვიან-ბაბა ბულუღაშვილი, გიორგი გამბარაშვილი, რადენე ვარციანი, სოფიო მთიულელი, გიორგი ნადირაძე, არჩ. ჯანაშვილი და სხვ). ზედა ამისა, საინტერესო მოზრდილი ნარკვევები უძველეს ცნობად საზოგადო მოღვაწეებს: ივანე მარაშიძეს, ჰაიდარ აბაშიძეს, დიდი ჩინაძეს (დავით ჩხევიძე) და სხვ. მწერალს გამოუქვეყნებელი დარჩა დიდი რიზინა ქერცილას ზარი“.

განსაკუთრებული აღნიშვნა ღირსია მწერლის განსუყვეტებულ ზრუნვა საინგილოზე. მან საქართველოს მრავალი კუთხის მცხოვრებლებს გააცნო ამ უცვლესი, ერთ დროს საქართველოს განუყოფელი კუთხის ხალხის ადრინესები, ისტორია, ყოფა, სანამ ჯანმრთელობა ამის ნებას აძლევდა, ქვეყნისათვის თავდადებულ, გულმურხავულ ადამიანების თანადროული აწკაბდა ფოტო-გამომენებს, კითხულობდა მოხსენებებს ქალაქებსა და სოფლებში.

ალექსანდრა ჩხეველმა ორმოცდაათი წლის მანძილზე უწყისოდ ატარა მოქალაქის, მოღვაწის, ოჯახის დედაობის — სამი შვილის დედობის ტვირთი და ვალმოხდილი ნაივად ამ ქვეყნებდა. იგი ოცნაზუთი წელია აღარ არის ჩვენთან და ეს მცირე მოვონებაც ამ თარღს ეძენება.

ნარია მცხაილიანი

თეატრი ზიშიშია...

თეატრის ბოლოები ყოველთვის მამაკაცს უნდა ჰქონდეს, იმის მიუხედავად, მოპატრე ქალი იქნება თუ კაცი. მამაკაცი პირველი შედის მაყურებელითა დაბრახში, თანამჯავრის მათთვის განსუყრფილი ადგომებზე აცლებს და ქალს ადგილის მარჯვის საშუალებას აძლევს. საერთოდ, წყის მიხედვით, ქალი მამაკაცს უპირველეს უნდა იფიქს. მაგრამ თუ მან მარჯველ ურჩევნია, არც უნდა დაიქვეყნა ადგონა. ჯერდის თა ლეგენდა მოსახერხებელი ყოველთვის სცენად ამ მოთხრობულს ახლებიდა თაქვლა. კარგად აღზრდილი ადამიანი სანეტკალზე დაიჯინებოდა ხელს არ შეუშლის მაყურებელს. თუ თქვენი დაგონისცნ განსუყრფილი უფედ და ცხებებშია ადრე მოსული მაყურებელი, მაშინ ბოლოში უნდა მოიხალოთ უფედ და მათზე პირველსავე დროითად გაიართო. თუ თავად უნდა გარჯართოთ გვიან მოსული მაყურებელი, მაშინ უშპონესია, ფეხზე წამოდგეთ, რათა მსუბუქით არ გადაეძვებოთ გასასვლელი.

სანეტკალის მსვლელობის დროს მიღებულმა არა მახლობლათ თამაშის მიმამალი განსიხება და კანფეტის ქალბოხების შარიშიური. სანეტკალის დამოკლებების შემდეგ კი მაშინვე არ წამოსტეხ და გარდღობობისცნ არ მოუტრცხობო. უშპონესია, ცოტა შეუყრფიდათ ფიოეში, შემდეგ კი შეზღად აილოთ პალტი და ჩაიციკეთ.

და, რაც მთავარია, განსოვდეთ, რომ თეატრსა და კონცერტზე წასვლა ყოველთვის დიდი სიამოვნებაა და ამიტომ კარგი იქნება, თუ სახეილო განსუყრფილმა საცამოს დამთავრებამდე გავეცინათ.

კალინარია

კალინარია

ბადისკაპური ნაძვსკარი თაფლით

მასალად საჭიროა:
ცომისათვის: 250 გრამი ფეკელი, 1 ჩაის კოეზი სოდა, 1 ჩაის კოეზი კარდამონი, 1/2 ჩაის კოეზი დარიჩინი, 1/2 ჩაის კოეზი დაფქვლი მისკაი, 250 გრამი დანაყილი ნივთი, 250 გრამი კარაქი, 150 გრამი თაფლი, 1 კვერცი, 1 კვერცხის ცილა.
გულისათვის: 1 ჭიქა აქემი, 2 სუფრის კოეზი რძე, 1 კვერცხის გული.
მოშზადების წესი:
 ფეკილი გაცერათ თასში, შეუვრიით სოდა და სანელებლები.
 დაკუმპატი ნივთი, ნაჭრებად დაჭრილი კარაქი, თაფლი, კვერცი და კვერცხის ცილა. მოვზილით ცომი, ჩავლით ცუ-ლოფანის პარკში და 45 წუთით შევდგათ მაცივარში.
 ცომს ჩამოვაჭრათ ერთი მესამედი. დანარჩენი დიდი ნაწილი ვავაბრტყელოთ ცხიმწასულ ფორმაზე, ზემოდან წაუკეთოთ აქემი და დარჩენილი ნაწილი ვავაბრტყელოთ, დაჭრათ წერილ ზოლებად და ბადისკაპური წნულით მოვრით ნამცხვარი ისე, რომ კიდეები კარგად დაკუმპაროთ.
 ცალკე ავუქვიფოთ კვერცხის გული და რძე და თაფლიან ნამცხვარს ზემოდან მოუვსეთ. ნამცხვარი 180 გრადუსამდე გაცხლებად კურაში 45 წუთით შევდგათ.

შაშლის ღვინული კვერცხი რძეცხითი

მასალად საჭიროა:
ცომისათვის: 250 გრამი კარაქი, 250 გრამი შაქარი, 4 კვერცი, 400 გრამი ფეკელი, 1 ჩაის კოეზი სოდა.
გულისათვის: 3-4 დიდი ვაშლი, ცოტა ლიმონის წვენი, 2 სუფრის კოეზი ქიშმიში, 1 ჩაის კოეზი თაფლი, 2 სუფრის კოეზი აქემი, 1 სუფრის კოეზი დანაყილი ნუში.
მოშზადების წესი:
 შერბილული კარაქი შაქართან ერთად კარგად ავუქვიფოთ და თანდათანობით დაკუმპატიოთ კვერცხები.
 სოდა ფეკელს შეუვრიით, დავარათ კვერცხიან მასას და კარგად ავურით.
 გამოსაცხობ მრგვალ ყალიბს ცხიმი მოუვსეთ და ფეკელი მოვყაროთ. მოვთავაზოთ შებ ცომი და ხელით კარგად მოვასწროთ.
 გავთლით ვაშლები, წვეტანი დანით კურატულად ამოუვლით გული. ვაშლები ნახევარი სანტიმეტრის სისქეზე რგოლებად დაჭრათ და ცოტა ლიმონის წვენი მოვასათ.
 გავაცხლოთ წინასწარ ღუმელი 220 გრადუსამდე. ვაშლის რგოლები ცომს მოვაწყოთ, რგოლებს შუა და ცომზე თავისუფალ ადგილებს ქიშმიში მოვყაროთ. თაფლი აქემს შეუვრიით და ოდნავ შევათბოთ. მიღებული მასა ვაშლებს ზემოდან მოუვსეთ. ნამცხვარს დანაყილი ნუში მოვყაროთ.
 ნამცხვრის გამოსაცხობად 35 წუთია საჭირო.

კლასიკური მარმარილოს კექსი

მასალად საჭიროა: 250 გრამი კარაქი, 250 გრამი შაქარი, 1 პაკეტი ვანილი, 4 კვერცი, 500 გრამი ფეკელი, 1 ჩაის კოეზი სოდა, 100 მლ. გრამი რძე, 30 გრამი კაკაო, 1 სუფრის კოეზი შაქრის „პულრა“.
მოშზადების წესი:
 ავუქვიფოთ კარაქი, შაქარი და ვანილი. მიღებულ მასას დაკუმპატიოთ კვერცხები და ზემოდან დავაცრათ ფეკელი და სოდა. შემდეგ დაკუმპატიოთ რძე და მოვზილით ცომი. გავახუროთ ღუმელი 180 გრადუსამდე. ცომის ნახევარი ცხიმწასულ მრგვალ ყალიბში მოვთავაზოთ. დარჩენილ ცომს კაკაო შევურიოთ, მოვთავაზოთ ზემოდან და ფერის ცომზე და გვერდები ჩანგლის მეშვეობით დაკუმპაროთ.
 ცხებვა 60 წუთში. მზა ნამცხვარს შაქრის „პულრა“ მოვყაროთ.

შურნალის შპს-ის შვილობილი რეაბილიტაციის ცენტრი - მ. კოსტავას ქ. № 14, V სართული.

	<p>რედაქციის მისამართი: 380096, ქ. თბილისი, მ. კოსტავას ქ. № 14.</p>	<p>რედაქტორის ტელეფონი: 99-98-71</p>	<p>მასალები გადაეცემა ასანწყობად 15. 04. 99წ. შურნალი ზელმონერილი დასაბჭოდ 3. 05. 99წ. ნ. ქალაღლის ზომა 60X90%, ფიზიკური ნაბეჭდი ფურცელი 8. ტირაჟი 700 შეკვეთა 483</p>
--	--	--	--

ქსოვა და ქარგვა ბავშვობიდან მიყვარდა. ბებიის საჩუქრულზე ჩეჩავდა მატყლს და ფარობებს ართავდა თითისტარზე. ვეზევენბოდი მეც მასწავლებდით, არაო, - მეთრნებოდა ბებიის, - პატარა ხარ, თითებს საჩუქრელის ნემსებზე ჩამოაგებო. მაშინ დართვა მაინც მასწავლე-მეთო, დართვა ვისწავლე. ალბათ, მართლა გეგებოთ გადაღის ყველაფერი. ბებიის საუცხოლო ქარგავა და თურგანდით, მისგან მარჯან ვისწავლე ქარგვა, ქსოვა, კერვა. 9 წლის ვიყავი, პერანგის გულბებს რომ ვქარგავდი, 11 წლისამ ჯეშპირი მოვიქსოვე. დღემდე არ გამწვდებია ხელსაქმის სიყვარული. ამიტომ იყო, რომ უნივერსიტეტის დამთავრების შემდეგ შევედი საქართველოს პროფსაბატოს კულტურის სასახლის ქალთა კლუბის ქსოვის სამსლიან კურსებზე, რომელიც ნარმატების დავამთავრე. დღემდე შენახული მაქვს ჩემი ნაქსოვები და ნაქარგები, რომლებსაც დრო და დრო ვაივლივრებ, რაც ულიდეს საბოვნებს მანიჭებს და მაკონებს ჩემს ნარსულს.

მინდა, ხელსაქმის მოყვარული ჩემი ცოლად გავუზიარო. მომწონებ, რისი მოქსოვა გაინტერესებთ და ჟურნალ საქართველოს ქალის საშუალებით გიპასუხებთ.

ლილი ზურბაბაშვილი

ყანისნალით ქსოვა

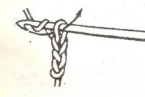
ქსოვა შეიძლება ჩხირებით და ყანისნალით. არსებობს სხვადასხვა ზომის ჩხირი და ყანისნალი. თუ ყანისნალის დიამეტრი 1 მმ-ია, მაშინ ყანისნალი იქნება №1, თუ 2 მმ-ია - იქნება №2 და ა.შ. პირველი და ორი ნომრით ძირითადად იქსოვება საყელი, დანარჩენი ნომრით - შალეები, ხელჩანთა, ჯეშპირი, ქუდი, პალტო და სხვა. მოქსოვილი დეტალების შესაერთებლად საჭიროა მოზრდილი ნემსი, რომელსაც აქვს გრძელი ყუნწი. გვეცვით ყანისნალით ქსოვას.

თვლების გამოქსოვა

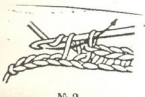
ყანისნალი დავიჭიროთ მარჯვენა ხელის სამ თითში - ცერი, საჩუქრებელი და შუა თითს შორის. ძაფი - მარცხენა მხარეს. ძაფი გადავიღოთ მარცხენა ხელის საჩუქრებელ თითზე, ცერი თითი დავადლოთ ძაფს, ძაფის გაგრძელება მოვაქციოთ შუა თითის ქვეშ და ამოუტაროთ არათითისა და შუა თითს შორის, საინალით შევიტანოთ საჩუქრებელ თითსა და შუა თითს შორის შიგნიდან, მოვდოთ ძაფს, ავნიოთ მალა და ჩვენსკენ შემოვებრუნოთ, მერე სანინაალმდეგვოდ. შეიქმნება ყული, გადავდლოთ ყანისნალზე ძაფი და გამოვტაროთ ამ ყულზე, სანისი ძაფის ბოლო დავჭიმოთ, გამოიქსოვება პირველი თვალი, გადავდლოთ ყანისნალზე ძაფი და პირველ თვალში გამოვტაროთ, გვექნება მეორე თვალი, დანარჩენი თვლებიც ასე ავკრიფოთ. სურ. №1.

მეორე თვალის ავკრიფოთ 10 თვალს, შემოვებრუნდეთ, მერე თვალში გავუყაროთ ყანისნალი, მოვდოთ ძაფს და გამოვიღოთ, ყანისნალზე გვექნება ორი თვალი, რომელსაც ერთდროულად გამოვქსოვთ, მივიღებთ დაბალ ფეხს სურ. №2. მალალი ფეხი თუ გვინდა, ყანისნალზე ძაფის გადაღებით გავაკეთებთ ნამატს, ჩავალოთ ქვედა რიგის თვალში, გამოვიღებთ, ჯერ გამოვქსოვთ პირველ თვალს და ნამატს, შემდეგ ორ თვალს ერთად, მივიღებთ ერთნამატის მალალი ფეხს სურ. №3.

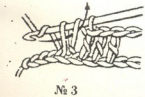
ამოქსოვით შალი

№ 1

№ 2

№ 3

ავკინძოთ 4 თვალი, პირველ თვალში შევიტანოთ ყანისნალი, გამოვიღოთ თვალი და ორივე ერთად გამოვქსოვოთ, შევკრება რგოლი - ამ რგოლში პირველი მალალი ფეხი იქნება პაეროვან თვლებით სამჯერ აკინძული, მერე და მესამე ფეხი ნამატით, შემდეგ ერთი პაეროვანი თვალი, იმავე რგოლში 3 მალალი ფეხი, მოვებრუნოთ ნაქსოვი და პირველი მალალი ფეხის თვის სამჯერ პაეროვანი თვალი გამოვქსოვოთ, გავაკეთოთ ნამატი და ქვედა პირველსა და მეორედ ფეხს შუა ორი მალალი ფეხი გამოვქსოვოთ, ერთი პაეროვანი თვალი და ნამატი ჩავიდეთ ქვედა რიგის მესამე და მეოთხე ფეხს შუა. სამი მალალი ფეხი მოვქსოვოთ, ერთი პაეროვანი თვალი და იმავე ადგილას ისევ სამი მალალი ფეხი, პაეროვანი თვალი და მეხუთე და მეექვსე ფეხს შორის 3 მალალი ფეხი, მოვებრუნოთ ნაქსოვი და კვლავ 3 თვალს ავკინძოთ და 2 მალალი ფეხი ქვედა რიგის პირველსა და მეორე ფეხს შორის, პაეროვანი თვალი, შემდეგ ქვედა რიგის პაეროვანი თვალის ქვეშ 3 მალალ ფეხი, ისევ პაეროვანი თვალი და ქვედა რიგის პაეროვან თვალში 3 მალალი ფეხი, გამოვქსოვოთ ერთი თვალი და იმავე ადგილას 3 მალალი ფეხი, პაეროვანი თვალი, ქვედა რიგის პაეროვანი თვალის ქვეშ 3 მალალი ფეხი, პაეროვანი თვალი, ქვედა რიგის მარცხნიდან პირველ და მეორე ფეხს შუა 3 მალალი ფეხი, მოვებრუნოთ ნაქსოვი, ავკინძოთ 3 თვალი, ქვედა რიგის პირველსა და მეორე ფეხს შორის 2 მალალი ფეხი გამოვქსოვოთ და ა.შ. შუაში კეთდება ნამატის ხაზი, რა ზომისაც გვინდა, იქნადე ვქსოვთ, ვიდრე მივიღებთ სამკუთხედ შალს.

● სურათში ღვინავა, კახტა შუპვარდნაძე, მ-ნი ნანაშვილი, უპილიშვილი ივანეზა კოსტაშვილი, პანანა შუპვარდნაძე, მეუღლე გია ჯონთაშვილი, სოფიკო შუპვარდნაძე, რაკელი ნინო ანალოძისი უმცროსი, ნანაშვილი. სმანა: უპილიშვილი შაკა, ვ-ნი ივანეზი, ლვაზა შუპვარდნაძე.

● მ-ნი ნანაშვილი ივანეზის იშვარდნაძის

● ძალის მარცხული ვინეზა